

Ohjeita nuorisovaltuuston perustamiseen ja toimintasäännön laatimiseen

Sisältö

Johdanto	3
1 Miksi nuorisovaltuusto?	4
2 Lakisääteinen nuorisovaltuusto	6
3 Nuorisovaltuuston perustaminen	9
Kaksikielinen nuorisovaltuusto	10
Nuorisovaltuuston perustamisprosessi	10
Nuorisovaltuuston perustamispäätös	12
4 Nuorisovaltuuston toimintasäännön laadinta	14
Osallistavuus	14
Nuorekkuus	14
Demokraattisuus	14
Avoimuus	14
Edustavuus	15
5 Toimiva nuorisovaltuusto	16
Hyväksytty ja tunnustettu vaikuttamiskanava	16
Nuorten näköistä toimintaa	16
Kunnan työntekijän tuki on tärkeää	16
Nuorisovaltuuston toiminta kertoo, millaisena kunta näyttäytyy nuorille	17
Mitä tehdä, jos kuntaan ei saada nuorisovaltuustoa?	18
6 Apua ja tukea nuorisovaltuuston perustamiseen ja kehittämiseen	19
Toimintasääntömalli	20
1. Nuorisovaltuuston tarkoitus ja tavoite	20
2. Toimintasäännön soveltaminen	21
3. Nuorisovaltuuston valitseminen	21
4. Tehtävät ja toimenkuvat	24
5. Nuorisovaltuuston järjestäytyminen	27
6. Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus	27
7. Kokouskäytännöt	28
Lisätietoa ja lähteet	31

Kirjoittajat:

Hurmeranta Anna, Uosukainen Kimi,
Castrén Verna ja Myllymäki Riitta

© Suomen Kuntaliitto

Helsinki 2016

ISBN 978-952-293-396-6 (pdf)

Johdanto

Vuosi 2017 on suuri vuosi nuorten kunnalliselle vaikuttamiselle. Uuden kuntalain 26 § velvoittaa jokaisen Suomen kunnan perustamaan nuorisovaltuuston tai vastaavan nuorten vaikuttajaryhmän viimeistään 1.6.2017. Lisäksi kuntien tulee jatkossa taata nuorille vaikuttajille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa laajasti kunnan asioihin. Kuntien on myös taattava toiminnan resurssit. Muutos on toivottu, sillä nuoret kokevat nuorisovaltuuston toiseksi parhaaksi tavaksi vaikuttaa yhteiskuntaan heti äänestämisen jälkeen (Nuorisobarometri 2013).

Tällä hetkellä nuorisovaltuustoja on noin 70 %:ssa kunnista. Nuorisovaltuustoja tulee perustaa loppuvuoden 2016 ja alkuvuoden 2017 aikana vielä noin 80 kuntaan. Kunnissa, joissa jo on nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, on syytä käydä toimintatavat läpi ja varmistaa, että kuntalain 26 §:ssä säädetyt veloitteet täyttyvät.

Nuorisovaltuustot nousevat uuden lain myötä kunnanhallituksen asettamiksi vaikuttamistoimielimiksi. Niiden rooli nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäjänä tulee ottaa jatkossa yhä vahvemmin huomioon kuntien toiminnassa, esimerkiksi kuntastrategiassa, hallintosäännössä ja kunnan osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kehitettäessä. Lain turvaaman aseman lisäksi on tärkeää muistaa myös nuoriin ja nuorisovaltuustotoimintaan liittyvät erityispiirteet.

Nuorisovaltuustoja perustettaessa ja kehittäessä tulee ottaa huomioon nuorten yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua valtuuston toimintaan ja sitä kautta vaikuttamiseen. Tämä edellyttää yleisen syrjimättömyyden lisäksi erityisen huomion kiinnittämistä muun muassa kielellisiin kysymyksiin. Nuorisovaltuustojen tulee edustaa moninaisuudessaan kaikkia kunnan nuoria.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry. on tuottanut tämän julkaisun yhdessä Suomen Kuntaliiton kanssa. Julkaisu ohjeistaa kuntia ja nuorisovaltuustoja toimimaan lain puitteissa. Se tarjoaa hyviä käytänteitä ja esimerkkejä, jotka helpottavat toiminnan järjestämistä.

Kuntaliitto kehittää paikallista demokratiaa ja osallistumista yhdessä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Nuorisovaltuustot ovat tärkeä lenkki nuorten äänen ja aktiivisuuden kanavoimisessa kunnan toimintaan. Samalla kun nuorisovaltuustot varmistaa nykyisen päätöksenteon monipuolisuuden, nuorten osallistuminen rakentaa päätöksenteon tulevaisuutta.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry. on nuorisovaltuustojen edunvalvonta-, palvelu- ja yhteistyöjärjestö. Liitto tarjoaa maanlaajuisesti koulutusta nuorisovaltuustoille, nuorisovaltuutetuille sekä kuntien viranhaltijoille ja päättäjille kunnallisesta vaikuttamisesta ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tukemisesta.

1 Miksi nuorisovaltuusto?

Nuorisovaltuusto on yleistermi nuorten kunnallisille vaikuttajaryhmille. Nuorisovaltuustojen tehtävänä on tuoda nuorten ääni kunnan päätöksentekoon ja nostaa nuorille tärkeitä asioita käsiteltäväksi kunnan päätöksenteossa. Niiden tehtävänä on usein myös muiden kunnan nuorten aktivoiminen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja toimintaan.

Kunnat ovat keskenään hyvin erilaisia, joten ei ole myöskään olemassa kahta samanlaista nuorisovaltuustoa. Yhteistä kaikille vaikuttajaryhmille on se, että ne on valittu demokraattisesti ja edustavat näin ikäryhmäänsä. Keskimäärin nuorisovaltuustoissa toimii 13–18-vuotiaita nuoria.

Nuorisovaltuuston kautta nuoret pääsevät perehtymään yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, kehittämään hyödyllisiä yhdistys- ja ryhmätaitoja ja toimimaan itse aktiivisesti nuorten aseman parantamiseksi. Nuorisovaltuusto on parhaimmillaan myös yhteisö, johon nuori voi kuulua. Ideaalitilanteessa se on aktiivinen osa kunnan elämää ja sen arkea kehittävä toimintaryhmä. Nuorisovaltuustot tapaavat säännöllisesti ja toimivat omien toimintasuunnitelmiansa mukaan. Ne tuovat näkemyksiään esille lausunnoilla ja kannanotoilla, järjestävät vaikuttavia tapahtumia sekä keskustelevat aktiivisesti muiden nuorten ja päättäjien kanssa.

Nuorisovaltuustolla on parhaat edellytykset koota kunnan nuorten ääni päätöksenteon tueksi ja esimerkiksi tukea paikallisten toimintaryhmien tai

yhden asian liikkeiden toimintaa. Tulevaisuudessa nuorisovaltuuston rooli kaikkien kunnan nuorten kuulemisen suunnittelussa ja kehittämisessä korostuu entisestään. Nuorisovaltuustojen rinnalla tulee kunnissa kuitenkin taata nuorille myös muita mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa – sekä ohjatusti että oma-aloitteisesti. Parhaan vaikuttavuuden takaamiseksi nuorisovaltuustojen tulee toimia siltana nuorten, eri vaikuttajaryhmien ja kunnan hallinnon välillä.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton tutkimuksessa Nuorisovaltuustot nyt ja vuonna 2015 haasteltiin nuorten vaikuttajaryhmien jäseniä ja heidän kanssaan työskenteleviä aikuisia nuorisovaltuustojen kirjaamisesta kuntalakiin. Lähes kaikki kuntalakikirjausta kannattaneista toivat esiin, ettei pelkkä velvoite perustaa nuorisovaltuustoja synnytä auto-

”Jos meitä kuunnellaan, me ajatellaan, että meidän kunnassa ymmärretään nuoria ja [me] palataan tänne joskus asumaan ja ollaan hyviä veronmaksajia.”

Nuori 16 v, jonka kuntaan oltiin perustamassa nuorisovaltuustoa

maattisesti aktiivisesti toimivia vaikuttajaryhmiä, jotka todella pystyisivät vaikuttamaan nuoria koskevaan päätöksentekoon. Aivan yhtä tärkeää on taata vaikuttajaryhmien toiminnalle tietyt perusedellytykset.

“Välillä tuntuu, että sitten kun nuorisovaltuusto on olemassa niin sitten voidaan todeta, että “that’s it” asia on hoidettu. Kuitenkin olisi tärkeää esimerkiksi parantaa nuorisovaltuustojen mahdollisuuksia

vaikuttaa jo asioiden valmisteluvaiheessa – ei siis pelkästään niin, että tulee tukku lausuntopyyntöjä. Tähän tarvittaisiin sellaista osallistavaa asennetta päättäjien ja virkamiesten keskuuteen.” Haastateltu nuorisosiames. (Kallinen 2014, 74–75.)

Lakisäätöisen nuorisovaltuuston kehittäminen toimivaksi ja aidosti vaikuttavaksi vaatii laaja-alaista työtä, osallisuuden kulttuurin kehittämistä ja asiantuntemusta – nuorten lähtökohdista.

2 Lakisääteinen nuorisovaltuusto

Uuteen kuntalakiin on otettu säännökset vaikuttamistoimielimistä. 26 §:ssä säädetään nuorisovaltuustosta seuraavasti:

Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Lasten ja nuorten kuulemisesta säädetään nuorisolain (72/2006) 8 §:ssä.

Seuraavaan on koottu Kuntalain 26 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 268/2014) mainitut nuorisovaltuuston roolia, toimintaa, jäseniä, toiminnan ohjaamista ja vaikuttamismahdollisuuksien takaaamista koskevat perustelut. Ne toimivat nuorisovaltuuston toiminnansuunnittelun ja vaikutusmahdollisuuksien ohjenuorana. Perustelut myös osaltaan

täydentävät varsinaisen pykälän sisältöä.

Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen

- Lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseksi kunnille säädetään velvoite asettaa nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, koska kunnan toiminta ja kunnassa päätettävät asiat koskettavat laajasti lapsia ja nuoria. Nuorten osallisuudella on myös jo entuudestaan turvattu oikeusperusta mm. YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksessa.
- Säännös korostaa, että lasten ja nuorten kuuleminen ja osallistumismahdollisuudet eivät saa rajoittua vain nuoriso-, opetus-, liikunta- ja kulttuuritoimen asioihin. Kaikki kunnan asiat koskevat suoraan tai välillisesti nuoria.
- Pelkkä nuorisovaltuusto ei riitä ainoaksi nuorten vaikuttamiskeinoksi vaan nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia tulee edelleen kehittää myös muilla tavoilla.
- Säännös täydentää kuntalain 22 §:ää, jonka mukaan valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Nuorisovaltuuston rooli kunnassa

- Nuorisovaltuusto voi olla kunnan oma tai useamman kunnan yhteinen.
- Nuorisovaltuustot tai vastaavat nuorten vaikuttajaryhmät ovat nuorten vaikuttamis- ja kuu-

lemiskanavia. Ne eivät ole lain 30 §:ssä tarkoitettuja kunnan toimielimiä, jotka ovat kunnan viranomaisia ja voivat käyttää julkista valtaa. Nuorisovaltuustolle tai nuorten vaikuttajaryhmälle ei siten myöskään voida delegoida tällaista toimivaltaa.

- Ne voivat toimia vapaammin menettelymuodoin, koska kuntalain, hallintolain ja hallintosäännön kokous- ja hallintomenettelyä koskevia säännöksiä ja määräyksiä ei tarvitse soveltaa niissä.

Nuorisovaltuuston jäsenet

- Jäsenet eivät ole kunnan luottamushenkilöitä, joten he eivät hoida tehtäväänsä virkavastuulla.
- Nuorisovaltuustoon tai nuorten vaikuttajaryhmään ei sovelleta tasa-arvolain mukaista sukupuolikiintiötä. Tavoitteena kuitenkin on eri sukupuolten mahdollisimman tasapuolinen edustus.
- Nuorisovaltuusto voidaan esimerkiksi valita joka vuosi tai joka toinen vuosi koulussa toimitettavilla vaaleilla, joissa esimerkiksi 13–18-vuotiaat nuoret voivat asettua ehdokkaiksi ja äänestää.
- Laissa ei säädetä nuorisovaltuuston kokoonpanosta, valinnasta eikä toimintatavoista yksityiskohtaisemmin, vaan ne jäävät kunnan päätettäväksi. Kunnat voivat soveltaa käytännössä hyviksi osoittautuneita nuorten vaikuttamisjärjestelmiä ja toimintatapoja.

Nuorisovaltuuston toiminnan ohjaaminen ja toimintaedellytykset

- Kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.
- Kunnanhallitus hyväksyy nuorisovaltuustolle toimintasäännön, jonka tulee kuitenkin jättää nuorisovaltuustolle mahdollisuuksia kehittää myös itse toimintaansa haluamaansa suuntaan.
- Toimintasäännössä todetaan nuorisovaltuuston lakisääteiset ja mahdolliset muut tehtävät, jäsenten lukumäärä, jäsenten valintatapa, toimikausi, kokousten koollekutsuminen, puheenjohtajan valinta ja sihteerin tehtävien hoitaminen sekä toimintasuunnitelman laatiminen ja toimintakertomuksen antaminen.
- Toimintaedellytyksistä huolehtiminen tarkoittaa muun muassa sitä, että kunta osoittaa kokoustilan, huolehtii kokousten järjestämisestä, vastaa kokouksista aiheutuneista kustannuksista ja antaa tarvittaessa apua kokousasioiden valmisteluun ja kokouksen sihteerin tehtäviin.
- Toimintaan täytyy varata riittävät määrärahat. Erillinen määräraha talousarvioissa jäntevöittää nuorisovaltuuston tai nuorten vaikuttajaryhmän toimintaa.
- Kokouspalkkioiden maksaminen on perusteltua, mutta se on kuitenkin kunnan harkittavissa. Kunnanhallitus voi esimerkiksi päättää, että nuorisovaltuuston tai vaikuttajaryhmän jäsenten palkkioista ja muista korvauksista on sovel-

tuvin osin voimassa se, mitä hallintosäännössä määrätään lautakunnan jäsenten palkkioista ja korvauksista.

Nuorisovaltuuston vaikuttamisen mahdollistaminen

- Nuorisovaltuuston vaikuttajarooli ulottuu kunnan kaikille toimialoille. Nuorisovaltuustolle tulee antaa riittävästi tietoa ja varata vaikuttamismahdollisuus päätösten valmistelussa sekä antaa hyvissä ajoin tiedot valmistelussa olevista asioista.
- Nuorisovaltuuston rooliin kuuluu, että se voi myös oma-aloitteisesti ottaa kantaa ja lausua asioista, joiden se arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.
- Nuorisovaltuusto voi nostaa esiin lapsille ja nuorille tärkeitä asioita ja viedä päätöksentekijöiden tietoon lasten ja nuorten tarpeita ja ajatuksia. Nuorisovaltuusto voi myös seurata ja kehittää lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia kunnassa.

Nuorisovaltuuston läsnäolo- ja puheoikeudet kunnan toimielimissä

- Hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset muiden kuin kunnan toimielinten jäsenten läsnäolo- ja puheoikeudesta toimielinten kokouksissa.
- Läsnäolo- ja puheoikeuden antaminen nuorisovaltuuston edustajalle ainakin valtuuston ja lautakuntien kokouksiin parantaisi tiedonkulkua ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia.
- Läsnäolo- ja puheoikeus voidaan rajata siten, että läsnäolo-oikeutta ei ole silloin, kun asian käsittelyyn liittyy salassa pidettäviä tietoja.

3 Nuorisovaltuuston perustaminen

Nuorisovaltuuston perustaminen on kunnan yhteinen projekti, jossa on tärkeää nuorten oikeus vaikuttamiseen, poikkihallinnollisen yhteistyö kehittämisen nuorten osallisuuden takaamiseksi ja uuden lain soveltaminen. Perustamista ei voi tehdä väkisin ja oikoen, vaan siihen on suhtauduttava prosessina, jonka kunta mahdollistaa nuorille. Perustamisprosessi tulee suunnitella ja toteuttaa huolellisesti.

Nuorisovaltuuston perustaminen kuntaan tarkoittaa nuorten ryhmän kokoamisen ja heidän vaikuttamismahdollisuuksien tukemisen lisäksi myös kunnan toimintatapojen tarkastelua. Päätöksenteon avoimuus ja kaikkia kuntalaisia osallistumaan kannustava ilmapiiri ovat tärkeitä reunaehtoja menestyvälle nuorisovaltuustolle.

Nuorisovaltuuston suunnitteluvaiheessa on syytä koota nuoria käymään laajaa keskustelua siitä, millainen nuorisovaltuusto palvelee kunnan nuoria parhaalla mahdollisella tavalla. Kunnan nuoret tietävät, millaisessa nuorisovaltuustossa he haluavat vaikuttaa ja miten sen perustamisessa kannattaa edetä.

Perustamisprosessi on hyvä käynnistää ajoissa ja toteuttaa se huolella, avoimesti ja ottamalla kaikki tärkeät tahot mukaan: nuoret ja nuorten ryhmät,

johtavat viranhaltijat, päättäjät sekä osallisuuden parissa työskentelevät kunnan työntekijät, kuten esimerkiksi oppilas- ja opiskelijakuntien ohjaavat opettajat. On erityisen tärkeää tehdä perustamista nuoret edellä – toiminta ei saa leimautua aikuisten asettamaksi pakoksi, vaan innostavaksi mahdollisuudeksi luoda oma osallistumiskanava.

Perustamisprosessiin kuuluu nuorisovaltuuston valintatavan ja toimintasäännön valmistelemine sekä kunnanhallituksen päätökset nuorisovaltuuston perustamisesta ja toimintasäännön hyväksymisestä. Lisäksi perustamisprosessissa tulee ottaa huomioon nuorisovaltuuston toiminnan käynnistäminen: nuorten perehdyttäminen ja nuorten vaikuttamisen tukeminen.

Perustamisprosessi voi käynnistyä kunnissa eri tavoilla. Joissakin kunnissa aloite tulee kunnan hallinnosta ja joissakin nuoret itse tekevät aloitteen nuorisovaltuuston perustamiseksi. Perustamisprosessin pituus, vaiheet ja kulku riippuvat kunnan nuorten aktiivisuudesta, viranhaltijoiden ja päättäjien perehtyneisyydestä nuorisovaltuustotoimintaan ja kunnan päätöksentekokäytännöistä. Myös koulujen lukuvuoden kulku sekä muut nuorten arkeen liittyvät seikat vaikuttavat perustamistyön kulkuun.

Kaksikielinen nuorisovaltuusto

Kaksikielisissä kunnissa tavoitteena on, että nuorisovaltuusto toimii molemmilla kunnan kielillä. Nuorisovaltuuston toimintasääntöön voidaan ottaa tarpeellisia kaksikielisyyteen liittyviä määräyksiä, esimerkiksi

- kaksikielisyydestä nuorisovaltuuston valinnassa
- nuorisovaltuuston kokouskutsun, esityslistan ja pöytäkirjan laatimisesta suomen ja ruotsin kielellä
- jäsenen oikeudesta käyttää suomea ja ruotsia kokouksessa ja saada selostus kokouksessa käytetystä puheenvuorosta omalla kielellään, jos hän ei ole ymmärtänyt suullista puheenvuoroa
- kaksikielisyyden näkymisestä nuorisovaltuuston järjestämissä tapahtumissa.

Nuorisovaltuuston perustamisprosessi

Seuraavaksi on kuvattu esimerkkiprosessi nuorisovaltuuston perustamisesta. Esimerkkiprosessi on kehitetty Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton ry:n Perusta, vakiinnuta, vahvista -hankkeessa, yhdessä kuntien ja nuorten kanssa. Ohjeistus on kirjoitettu perustamisesta vastaavalle viranhaltijalle tai kunnan työntekijälle, mutta työtä käynnistävät nuoret ja päättäjät voivat myös hyödyntää ohjeistusta.

Esimerkissä on kuvattu perustamistyön suunnittelu, nuorisovaltuustotoimintaan kouluttautuminen, nuorten itse tekemä valmistelutyö sekä nuorisovaltuustotoiminnan käynnistyminen vaiheittain. Kunta voi räätälöidä vaiheet omaan toimintaansa sopivaksi.

Päätös suunnittelun käynnistämisestä ja nuorisovaltuustotoimintaan perehtyminen

- Tehkää aloite suunnittelun käynnistämisestä. Aloite voi tulla kunnan nuorilta, päättäjiltä tai viranhaltijoilta.
- Tutustukaa erilaisiin nuorisovaltuustoihin ja nuorten vaikuttamista koskevaan tietoon esimerkiksi Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton sähköisten materiaalien kautta.
- Kontaktoikaa työn tueksi kunnan osallisuuden ja vaikuttamisen ammattilaisia: esimerkiksi oppilas- ja opiskelijakuntien ohjaavia opettajia ja kunnan viestinnästä ja kuntalaisyhteistyöstä vastaavaa henkilökuntaa.
- Arvioikaa, millaista tukea ja koulutusta tarvitsette perustamistyön tueksi.
- Selvittäkää nuorisovaltuuston ohjaamisen ja resurssien järjestämistä esimerkiksi naapurikuntien neuvoja hyödyntäen.

Nuorisovaltuuston perustamisprosessia valmistelu ja siitä viestintä

- Ottakaa nuoret heti mukaan suunnittelemaan ja valmistelemaan nuorisovaltuuston perustamista.
- Hyödyntäkää jo valmiiksi aktiivisia nuoria: op-

pilas- ja opiskelijakuntia, nuorisotalojen talotoimikuntia sekä nuorisojärjestöjä.

- Suunnitelkaa nuorisovaltuuston perustamistyön viestintää yhdessä nuorten kanssa.
- Huomioikaa perustamisen suunnittelussa aikataulutukseen vaikuttavat asiat.

Avoin suunnittelutilaisuus nuorille

- Järjestäkää kunnan nuorille avoin suunnittelutilaisuus, jossa tutustutaan kunnalliseen vaikuttamiseen ja nuorisovaltuustojen toimintaan ja suunnitellaan, millainen nuorisovaltuusto kuntaan sopisi.
- Pitäkää huolta, että tilaisuutta markkinoidaan laajasti ja että tilaisuuteen osallistuminen ei edellytä suoraan nuorisovaltuustoon lähtemistä. Jos vaikuttaminen ei ole kunnan nuorille tuttua, tulee se ottaa viestinnässä huomioon.
- Kootkaa tilaisuuden lopuksi avoin perustamistyöryhmä. Ryhmä jatkaa suunnittelun pohjalta nuorisovaltuuston toimintasäännön kirjoittamista ja muuta valmistelutyötä.

Päätäjien ja viranhaltijoiden kouluttaminen

- Huolehdi, että kunnan päättäjät ja viranhaltijat ovat tietoisia nuorisovaltuuston perustamisesta. Nuorisovaltuustoja koskeva lainsäädäntö sekä nuorisovaltuustojen tukeminen ja ohjaaminen tulee olla laajasti tunnettu asia kunnan hallinnossa.
- Korostakaa, että toimiva nuorisovaltuusto vaatii laajaa tukea ja innostavaa ilmapiiriä.

Kunta nimeää nuorisovaltuustolle ohjaajan ja osoittaa resurssit

- Selvittäkää hyvissä ajoin nuorisovaltuuston perustamisesta syntyvät uudet henkilöstö- ja muut resurssivaatimukset. Nuorisovaltuustolle tulisi osoittaa ohjaaja(t), tilat, määräraha toimintaan sekä mahdollisuuksien mukaan määräraha matkakorvausten ja kokouspalkkioiden maksamiseen.

Nuorista koostettu perustamistyöryhmä valmistelee toimintaa ja toimintasääntöä ja esittelee valmistelutyötään päättäjille

- Järjestäkää nuorten perustamistyöryhmälle mahdollisuus työstää toimintasääntöä ja tukekaa sen kirjoittamisprosessissa. On oleellisen tärkeää, että kunnan nuoret työstävät itse toimintasääntöä, jotta toiminta on aidosti kunnan nuorten näköistä ja heistä lähtöisin.
- Tukekaa nuoria nuorisovaltuuston perustamisen valmistelutyössä. Heidän ensimmäinen vaikuttamiskokemuksensa on toimintasääntöluonnoksen sisällön esitleminen kunnanhallitukselle. Vaihtoehtoisesti perustamistyöryhmä voi esitellä valmistelutyötään nuorisosasioista vastaavalle lautakunnalle, joka antaa lausunnon kunnanhallitukselle.

Nuorisovaltuuston valinta käynnistyy toimintasäännön mukaan

- Suunnitelkaa nuorisovaltuuston valintatapa yhdessä nuorten kanssa.

- Selvittää, miten kunnan hallinnosta voisi saada apua ja tukea nuorisovaltuuston valintaan, esimerkiksi nuorisovaltuustovaalien järjestämiseen.
- Muistakaa viestiä nuorisovaltuustosta selkeästi ja innostavasti, jotta mahdollisimman moni tuntisi sen roolin.

Nuorisovaltuuston toiminta ja perehdyttäminen käynnistyy

- Perehdyttäkää nuoret kunnallishallintoon, vaikuttamisen eri tapoihin ja nuorisovaltuustotoimintaan.
- Kirkastakaa, mikä on nuorisovaltuutettujen rooli kunnan nuorten edustajina ja heidän näkemystensä esille tuojina.
- Järjestäkää nuorille tukea, ohjeistuksia ja matkalan kynnyksen kohtaamisia päättäjien ja viranhaltijoiden kanssa

Nuorisovaltuustoa tuetaan ja koulutetaan

- Tarjotkaa nuorisovaltuustolle kunnan tuki.
- Valitkaa nuorisovaltuustolle tai nuorisovaltuutetuille kummivaltuutetut
- Tehkää nuorisovaltuustolle toimintaa ohjaava vuosikello sekä koulutus- ja arviointisuunnitelma.
- Pitäkää huolta, että kunnan päättäjät ja nuoret tutustuvat ja rakentavat kontakteja toisiinsa.
- Kannustakaa nuorisovaltuustoa verkostoitumaan lähialueen muiden nuorisovaltuustojen kanssa ja jakamaan hyviä toimintamalle-

ja. Nuorisovaltuuston toimintaa ohjaavien on myös hyvä jakaa kokemuksia ja käytäntöjä ohjaamisesta.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry. tarjoaa tietoa, materiaaleja ja tukea nuorisovaltuustojen perustamiseen, perehdyttämiseen ja kouluttamiseen. Liitto kouluttaa myös eri vaiheessa olevien nuorisovaltuustojen lisäksi heidän ohjaajiaan. Lue lisää: nuva.fi/ koulutus tai vaikute.net

Nuorisovaltuuston perustamispäätös

Nuorisovaltuuston perustamispäätös luo pohjan nuorisovaltuuston toiminnalle. Perustamispäätös on hyvä tehdä vasta kun nuorisovaltuuston perustamista on suunnittelu ja valmistelu, jotta siihen saadaan välitettyä uuden kuntalain hengen mukaisesti nuorten osallistuminen asian eri käsittely vaiheisiin.

Kunnan tulisi kirjata linjaukset seuraavista asioista perustamispäätökseen:

- 1) Nuorisovaltuuston sijoittuminen kunnan organisaatiossa ja sen ohjaamisesta ja muusta tukemisesta vastaavat henkilöt
- 2) Nuorisovaltuuston toimintaedellytysten takaaaminen: riittävän ohjausresurssin, riittävät määrärahat, kokoustilan, sekä muun nuorten tarpeelliseksi katsoman tuen.
- 3) Kunnanhallitus hyväksyy myöhemmin nuorisovaltuuston toimintasäännön, jossa määrätään tarkemmin nuorisovaltuuston valinnasta, kokoonpanosta ja toiminnasta. Kunnanhallitus voi myös hyväksyä perustamispäätöksen yhteydessä toimintasäännön.

Kuntalain 26 §:n mukaan kunnanhallituksen tulee asettaa nuorisovaltuusto ja huolehtia sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto saa vaikuttaa laajasti kunnan asioihin. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

4 Nuorisovaltuuston toimintasäännön laadinta

Hallituksen yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan nuorisovaltuuston toimintaa ohjaa kunnanhallituksen hyväksymä toimintasäntö. Toimintasäntöön on suositeltavaa koota kaikki kunnan nuorisovaltuustoa koskeva sääntely. Se tulisi kirjoittaa siten, että se palvelisi niin kunnan viranhaltijoita ja poliitikkoja kuin etenkin nuorisovaltuustotoiminnasta kiinnostuneita ja siinä mukana olevia nuoria. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto kannustaa kuntia laatimaan nuorisovaltuuston toimintasäännön yhdessä nuorten kanssa.

Tämän ohjeistuksen liitteenä on toimintasäntömalli, jossa esitetään hyviä käytänteitä sekä vaihtoehtoisia tapoja nuorisovaltuustotoiminnan järjestämiseksi. Toimintasäntöä valmisteltaessa tulisi huomioida seuraavat periaatteet:

Osallistavuus

Nuorisovaltuuston toimintasäntö laaditaan yhdessä nuorten kanssa kuntalain (410/2015), nuorisolain (72/2006) ja hallintolain (343/2003) hengen mukaisesti. Toiminnassa mukana olevat nuoret ovat nuorisovaltuustotoiminnan parhaita asiantuntijoita. Nuorten osallistaminen takaa myös nuorisovaltuutettujen sitoutumisen toimintasäännön noudattamiseen.

Nuorekkuus

Nuorisovaltuuston toiminnassa huomioidaan nuorisotoiminnan erityispiirteet. Toiminnan tulee olla lähtöisin nuorista, ja siinä tulee huomioida nuorten toimintatavat sekä heille ominaiset tavat osallistua ja vaikuttaa. Liiallinen sääntely ja byrokratia ovat omiaan heikentämään nuorten vaikuttamisintoa – se ei ole kunnan tai nuorten etu!

Demokraattisuus

Kaikessa nuorisovaltuuston toiminnassa tulee korostua demokraattisuus, lähtien valintatavasta ja päättyen äänestyskäytäntöihin. On nuorten ja kunnan määriteltävissä, miten demokratia toteutuu parhaiten. Mikäli valintamalliksi valitaan oppilaskuntaedustajat, tulee varmistua siitä, että nuorisovaltuustojen jäsenten valinta oppilaskunnan hallituksissa tehdään demokratian periaatteita noudattaen.

Avoimuus

Nuorisovaltuuston tulee toimia avoimesti ja edistää päätöksenteon avoimuutta kunnassa. Kaikilla kunnan nuorilla tulee olla mahdollisuus osallistua nuorisovaltuuston toimintaan, vaikka he eivät olisi

sen jäseniä. Nuorisovaltuuston tulee tarjota vaikutamisen kokemuksia ja mahdollisuuksia mahdollisimman monelle kunnan nuorelle.

Edustavuus

Nuorisovaltuusto on kunnan edustuksellinen vaikuttamistoimielin, ja sen tulee edustaa kaikkia

kuntansa nuoria. Nuorisovaltuuston tulee taata kunnan nuorille yhdenvertaiset mahdollisuudet toimintaan osallistumiseen, ja kuntien tulee tukea yhdenvertaisuuden toteutumista. Edustavuuden periaatteiden tulee näkyä nuorisovaltuuston valinnassa, koulutuksessa ja käytännön toiminnassa.

5 Toimiva nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuuston nuorista riippumattomat asiat vaikuttavat usein valtuuston toimintaan ja toiminnan vaikuttavuuteen. Suuri merkitys on sillä, miten nuorisovaltuuston toimintaa tuetaan, miten nuoria kannustetaan vaikuttamaan, kuinka nuorisovaltuustosta puhutaan ja mikä nuorisovaltuuston rooli on kunnan organisaatiossa. Kunta ja sen aikuiset voivat monella eri tukemisen ja toimimisen tavalla vaikuttaa siihen, että nuorisovaltuustolla on parhaat mahdolliset edellytykset toimia.

Hyväksytty ja tunnustettu vaikuttamiskanava

Nuorisovaltuuston toiminnan sujuvuuden kannalta on tärkeää, ettei sen tarvitse perustella omaa olemassaoloaan vaan se on tunnustettu ja hyväksytty osa kunnan vaikuttamiskanavia. Nuorisovaltuusto tulee vuosittain perehdyttää kunnan tärkeisiin vaikuttamisen paikkoihin. Nuorisovaltuustolle on hyvä myös antaa eri toimielimiin puhe- ja läsnäolo-oikeus, jotta nuorisovaltuusto pääsee aidosti vaikuttamaan kunnan päätöksentekoon. On hyvin tärkeää, että nuoret perehdytetään kunnalliseen vaikuttamiseen.

Nuorten näköistä toimintaa

Nuorisovaltuuston tulee toimia nuorten lähtökohdista käsin siten, että siellä pääsee oppimaan, kokeilemaan ja saamaan ensimmäisiä vaikuttamisen kokemuksia. Kunnassa voidaan yhdessä nuorten

ja päättäjien kanssa pohtia, miten voidaan puhua asioista ymmärrettävästi, jotta kaikkien osallistuminen asian käsittelyyn on mahdollista. Kunnan hallinnon tulee myös ymmärtää, että nuorten kiinnostus vaikuttamista tai nuorisovaltuustotoimintaa kohtaan voi vaihdella vuosittain. Yhden tai kahden hiljaisen vuoden takia nuorisovaltuustoa ei tule leimata toimimattomaksi.

Nuorisovaltuustotoiminta on vapaaehtoistyötä, johon osallistuminen saattaa vaihdella. Myös nuorten mielenkiinto ja innostus voivat vaihdella vuosittain.

Kunnan työntekijän tuki on tärkeää

Nuorisovaltuuston toimivuuteen vaikuttaa paljon myös nuorisovaltuuston toimintaa ohjaavan kunnan työntekijä. Ohjaajan tulee osata toimia kunnan hallinnon ja nuorten välissä, kuitenkin liikaa ohjaamatta tai vaikuttamatta nuorten omaehtoiseen toimintaan. Ohjaajan tulee tukea ja opastaa nuoria kunnan prosessien ja päätöksenteon etenemisessä.

Nuorisovaltuuston ohjaajan tehtäviä on syytä suunnitella ja kehittää yhdessä nuorten kanssa ja päivittää vuosittain. Kuinka paljon nuorisovaltuusto tarvitsee tukea ja millaisissa asioissa? Nuorisovaltuuston ohjaajan kouluttamiseen on hyvä panostaa. Ohjaajalla tulisi olla sekä tietoa kunnallishallinnon kiemuroista että taitoa nuorten ryhmän ohjaamisesta.

Ohjaajan lisäksi nuorten parissa työskentelevät ja päättäjät ovat vastuussa siitä, että nuoret ymmärtävät kunnan asioita ja ettei heitä suljeta ulos kunnan asioista. Päättäjät voivat kehittää suhdettaan nuorisovaltuutettuihin esimerkiksi toimimalla kumivaltuutettuna, järjestämällä erilaisia keskustelutilaisuuksia ja pitämällä muutoin yhteyttä nuorisovaltuustoon. Viranhaltijat eri toimialoilta voivat myös aktiivisesti ottaa nuorisovaltuuston mukaan asioiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Nuorisovaltuuston toiminta kertoo, millaisena kunta näyttäytyy nuorille

Nuorisovaltuustojen olemassaolo ja toimivuus kertovat paljon kunnan asenneilmapiiristä nuoria kohtaan. Kun nuorisovaltuustoa tuetaan, sen toimintaan panostetaan ja se pääsee vaikuttamaan, kunnan nuorten käsitys heidän omasta kunnastaan paranee. Syntyykö nuorille käsitys, että heidät nähdään tärkeinä kuntalaisina vai vain toimenpiteiden, palveluiden ja kasvatuksen kohteena? Nuorten poissulkeminen vaikuttamisen paikoilta lähettää nuorille helposti signaalin, että heidän kykyhinsä, ajatuksiinsa tai mielipiteisiinsä ei uskota tai niitä ei pidetä tärkeinä.

Vaikuttamisesta syntyvät positiiviset kokemukset kantavat pitkälle ja kehittävät kunnasta myönteistä kuvaa nuorille. Positiiviset kokemukset eivät tarkoita sitä, että nuorisovaltuuston kaikki aloitteet ja ideat tulisi hyväksyä tai niiden kulku pehmitellä eri-

Toimivan nuorisovaltuuston elementit

- 1) Nuorisovaltuusto on kunnanhallituksen asettama ja sen asema osana kunnan asukkaiden vaikuttamiskokonaisuutta on selkeä.
 - 2) Nuorisovaltuuston toimintaedellytykset on turvattu. Sillä on ohjaaja, resursseja, kokoustila ja oma toimintamääräraha.
 - 3) Nuorisovaltuusto voi halutessaan vaikuttaa laajasti kunnan eri toimialoilla.
 - 4) Nuorisovaltuusto saa vaikuttaa neliportaisesti asioiden suunnitteluun, valmisteluun toteutukseen ja seurantaan.
-

tyiskohtelulla. Positiiviset kokemukset syntyvät, kun nuorisovaltuuston ei tarvitse perustella olemassaoloaan ja sen aloitteisiin vastataan perustellusti ja aloitteet otetaan tosissaan. Nuorisovaltuustolla on nuorille iso merkitys tiedon jakajana ja kiinnittymiskohtana – toimiva nuorisovaltuusto on koko kunnan etu!

Mitä tehdä, jos kuntaan ei saada nuorisovaltuustoa?

Kuntalaki velvoittaa kunnanhallituksen asettamaan nuorisovaltuuston. Kunnan tulee luoda edellytykset siihen, että nuoret kiinnostuvat osallistumisesta ja vaikuttamisesta myös nuorisovaltuustotoiminnan kautta ja että nuorisovaltuustolla on hyvät mahdollisuudet toimia.

Kun kunta on tehnyt voitavansa nuorisovaltuuston asettamiseksi, mutta nuoria ei saada mukaan toimintaan, ei kunnanhallitus pysty täyttämään lakisääteistä veloitettaan. Tällöin kunnan viranhaltijat ja päättäjät miettivät tarpeellisia toimenpiteitä, joilla nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä saataisiin asetetuksi ja toiminta käynnistymään. Tätä julkaisua ja muiden kuntien hyviä käytäntöjä kannattaa hyödyntää mietinnän tukena.

Täyttääkö nuorisovaltuustonne seuraavat kriteerit?

- Nuorisovaltuuston perustamisesta ja asemasta kunnassa on kunnanhallituksen päätös.
 - Kunnanhallitus asettaa nuorisovaltuuston eli nimeää jäsenet kullekin toimikaudelle.
 - Nuorisovaltuuston toimintaa ohjaa toimintasääntö. Kunnanhallitus on hyväksynyt toimintasäännön. Nuorisovaltuusto on saanut osallistua toimintasäännön valmisteluun.
 - Nuorisovaltuustolla on kunnassa tunnustettu asema nuorten vaikuttamiskanavana, ja se on osa kunnan organisaatiota.
 - Nuorisovaltuustolla on edellytyksiä ja osaamista edustaa kunnan nuoria.
 - Nuorisovaltuusto on perehdytetty kunnan organisaatioon, vaikuttamisen eri tapoihin, päättäjiin vaikuttamiseen, aloitteiden ja kannanottojen tekemiseen sekä muutoksenhakuun.
 - Nuorisovaltuuston edustajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus valtuuston ja lautakuntien kokouksissa.
 - Nuorisovaltuusto voi tehdä yhteistyötä kunnan hallinnon kanssa esimerkiksi viestinnän tai jäsenten valinnan järjestämiseen liittyvissä kysymyksissä
-

6 Apua ja tukea nuorisovaltuuston perustamiseen ja kehittämiseen

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry. toimii Suomen nuorisovaltuustojen ja muiden vastaavien nuorten vaikuttajaryhmien edunvalvonta-, palvelu- ja yhteistyöjärjestönä. Liitto edistää nuorisovaltuustojen asemaa ja parantaa nuorten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa. Liitto tarjoaa laaja-alaista tukea paitsi nuorisovaltuutetuille, myös nuorten parissa toimiville ohjaajille, viranhaltijoille ja päättäjille.

Valtakunnallisella Suomen Nuorisovaltuustojen Liitolla on 8 piirijärjestöä, jotka tukevat ja kouluttavat nuorisovaltuustoja alueellisesti. Piirijärjestöihin saa yhteyden joko suoraan tai liiton kautta.

Ota meihin yhteyttä niin suurissa kuin pienissä kysymyksissä: toimisto@nuva.fi

Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton toimisto sijaitsee osoitteessa

Punavuorenkatu 2Aa

00120 Helsinki

Ovemme ovat auki arkisin klo 10–16 välisenä aikana. Tervetuloa vierailulle, palvelemme sinua mielellämme!

Lisätieto:

www.nuva.fi – Tietoa liitosta, nuorisovaltuustotoiminnasta sekä tarjoamistamme palveluista

www.nuva.fi/piirijarjestot – Tietoa piirijärjestöistä

www.vaikute.net – Nuoren vaikuttajan materiaalipankki ja chat, josta löydät

Myös Kuntaliiton hallintolakimiehet auttavat kuntia ja niiden nuorisovaltuustoja nuorisovaltuuston erilaisissa kysymyksissä. Hallintolakimiehiin saan yhteyden palvelusähköpostin kautta: hallintolakimiehet@kuntaliitto.fi.

Toimintasääntömalli

Seuraavassa on Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton suosittelema toimintasääntö nuorisovaltuustolle. Suosituksissa on esillä erilaisia vaihtoehtoja, joista kunta ja sen nuoret voivat valita itselleen sopivimman vaihtoehdon (- - - - -).

Nuorisovaltuuston toimintasääntö

1. Tarkoitus ja tavoite
2. Yleiset määräykset
3. Valitseminen
4. Tehtävät ja toimenkuvat
5. Järjestäytyminen
6. Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus
7. Kokouskäytännöt

1. Nuorisovaltuuston tarkoitus ja tavoite

Nuorisovaltuuston tarkoitus ja tavoite on tärkeä kiteyttää heti sääntöjen alkuun. On hyvä kirjata, että toiminnan tulee olla puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumatonta. Lisäksi tässä kohdassa voi todeta nuorisovaltuuston erityisestä piirteestä, esimerkiksi kaksikielisuudesta. Alla on esitetty esimerkkejä, joita nuorisovaltuustot ovat kirjanneet toimintansa tarkoitukseksi ja tavoitteeksi.

Nuorisovaltuuston tarkoitus on:

- Edistää ja kehittää nuorison asemaa kunnassa ilmanpuoluepoliittisia tai uskonnollisia sidonnaisuuksia
- Edistää ja kehittää nuorison asemaa kunnassa ilmanpuoluepoliittisia tai uskonnollisia sidonnaisuuksia
- Toimia nuorison äänenä lautakunnissa sekä muissa julkisissa yhteyksissä ja tuoda nuorten näkökulma kunnan päätöksiin
- Edustaa nuoria kunnan päätöksenteossa ja tuoda nuorten ajatuksia kunnan toimielinten käsitteleväksi
- Osallistua kunnan eri hallintokuntien työn suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin
- Edistää yhteistyötä nuorten ja kunnan välillä
- Pitää yhteyttä kunnan nuoriin ja nuorten parissa työskenteleviin tahoihin
- Valmistella esityksiä ja aloitteita kunnan toimielimille ja muille tahoille sekä seurata niiden käsittelyä ja kunnan päätöksentekoa
- Saada nuoriso kiinnostumaan yhteiskunnallisista asioista
- Luoda nuorisolle virikkeellistä toimintaa ja mahdollisuuden vaikuttaa heitä koskeviin asioihin.
- Pitää yhteyttä Suomen muihin nuorisovaltuustoihin.

2. Toimintasäännön soveltaminen

Toimintasäännössä määrätään nuorisovaltuuston valitsemistavasta, tarkoituksesta ja tehtävistä, päätöksenteko- ja kokousmenettelyistä sekä muusta nuorisovaltuustotoiminnan järjestämisestä.

3. Nuorisovaltuuston valitseminen

Nuorisovaltuuston jäseneksi voivat hakea nuoret, joiden kotikunta kyseinen kunta on.

Jäsenten ikä, toimikauden pituus sekä nuorisovaltuuston koko on kunkin kunnan päätettävissä. Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton tutkimuksen mukaan nuorisovaltuustojen jäsenten iät vaihtelevat esimerkiksi 12 ja 21 vuoden välillä. Suurin osa vaikuttajaryhmiin kuuluvista nuorista on 15–17-vuotiaita. Tässä ohjeistuksessa suositellaan ikähaarukaksi 13–18-vuotiaita. Ikäsuositus perustuu yleiseen varhaisnuoruuden määritelmään sekä yläkoulun ja yleisen äänioikeuden ikärajaan.

Nuorisovaltuuston jäsenet voidaan valita monella eri tavalla. Tärkeintä on, että valitsemistapa on demokraattinen eli että kunnan nuoret valitsevat nuorisovaltuuston jäsenet. Kaikille halukkaille tulee varata mahdollisuus hakeutua nuorisovaltuustoon, vaikka varsinaisen asetta-

mispäätöksen tekee kunnanhallitus. Valintatapa ja sen ohjeistus on hyvä kirjata huolellisesti ja selkeästi toimintasääntöön.

Tässä mallissa on esitelty kaksi tapaa valita nuorisovaltuuston jäsenet. Toinen tapa on järjestää avoimet nuorisovaltuustovaalit, ja toinen usein käytetty tapa on valita kunnan oppilaitosten oppilas- ja opiskelijakunnista edustajat nuorisovaltuustoon. Oppilaitosten oppilas- ja opiskelijakuntien edustaja -mallissa nuorisovaltuustoon voidaan myös valita nuorisotalojen talotoimikuntien edustajia. Nuorisovaltuustoon voidaan valita kaikki halukkaat etenkin siinä tapauksessa, jos heitä ei ole enempää kuin paikkoja nuorisovaltuustossa.

Nuorisovaltuuston valinta ja vaalit on suositeltavaa suunnitella ja toteuttaa yhdessä kunnan hallinnon kanssa.

Nuorisovaltuustoon kannattaa valita myös varajäseniä, sillä toiminnassa mukana olevien nuorten elämäntilanteet, kiinnostuksen kohteet ja mahdollisuudet osallistua toimintaan vaihtelevat.

Mikäli nuorisovaltuusto valitaan yleisillä vaaleilla, varajäsenet kannattaa valita sijaantuloperiaatteella eikä henkilökohtaisina varajäseni-

nä. Tällöin varajäsenet asetetaan järjestykseen heidän vaaleissa saamansa äänimäärän mukaisesti ja kutsutaan tarvittaessa nuorisovaltuuston jäseniksi tässä järjestyksessä. Mikäli varajäsen kutsutaan nuorisovaltuuston varsinaiseksi jäseneksi, varajäsenten listaa päivitetään niin, että varavaltuutettuja on aina tässä toimintasäännössä määrätty määrä.

Mikäli käytössä on oppilaskuntien edustajiin perustuva malli, on suositeltavaa käyttää henkilökohtaisia varajäseniä niin, että kukin oppilaitos asettaa varsinaisia jäseniä ja heille henkilökohtaisia varajäseniä.

Varajäsenen kutsuminen nuorisovaltuuston varsinaiseksi jäseneksi varsinaisen jäsenen ilmoitettua eroamisestaan on tarkoituksenmukaista määrätä toimintasäännössä nuorisovaltuuston puheenjohtajan tehtäväksi jotta turhalta byrokralialta kunnanhallituksessa voidaan välttyä.

3.1 Kelpoisuus nuorisovaltuustoon

Nuorisovaltuustossa voivat toimia ja sen jäseniksi voidaan valita valintahetkellä 13–18-vuotiaat nuoret, joiden kotikunta on X kunta. Nuorisovaltuuston jäsen tai varajäsen on oikeutettu jatkamaan nuorisovaltuustossa toimikautensa loppuun saakka, vaikka hän menettää vaalikelpoisuuden kesken kauden.

3.2 Nuorisovaltuuston kokoonpano

Nuorisovaltuustoon kuuluu vähintään X ja enintään Y valtuutettua, jotka valitaan tässä toimintasäännössä myöhemmin ilmoitetulla vaalitivalla.

Mikäli nuorisovaltuuston kauden aikana valtuustosta jää jäseniä pois niin, että valtuutettujen määrä alittaa vähimmäismäärän, on heidän tilalleen valittava uudet jäsenet tämän toimintasäännön määräämällä tavalla.

3.3 Nuorisovaltuuston valinta

A) Avoin nuorisovaltuustovaali

Nuorisovaltuusto valitaan demokraattisesti vaaleilla. Nuorisovaltuusto ilmoittaa uuden nuorisovaltuuston valinnasta esimerkiksi yläkouluissa, lukioissa, ammattioppilaitoksissa ja nuorisotiloissa sekä kunnan verkkosivuilla. Vaaleista tulee ilmoittaa vähintään kahta kuukautta ennen vaalipäivää. Nuorisovaltuusto suunnittelee vaalien viestintää yhdessä kunnan hallinnon kanssa. Nuorisovaltuusto vastaa vaalien järjestämisestä yhdessä kunnan kanssa ja valvoo vaalien demokraattisuutta. Äänestyspaikkoina toimivat kunnan yläkoulut ja toisen asteen oppilaitokset sekä nuorisotilat nuorisovaltuuston määrittämällä tavalla.

Kaikilla kunnassa kirjoilla olevilla nuorilla on oikeus asettua ehdolle vaaleissa ilmoittamalla siitä kirjallisesti nuorisovaltuustolle X päivää ennen vaalien toimittamista. Vaaleissa tulevat valituksi eniten ää-

niä saaneet ehdokkaat. Jos ehdokkaita on vähemmän tai yhtä paljon kuin nuorisovaltuustopaikkoja, vaaleja ei järjestetä, vaan kaikki ehdokkaat valitaan nuorisovaltuustoon.

B) Nuorisovaltuuston valinta koulujen oppilas- ja opiskelijakuntien edustajien kautta
Jokaisella kunnassa toimivan yläkoulun, lukion ja ammatillisen toisen asteen oppilaitoksen oppilas- tai opiskelijakunnalla on oikeus nimetä nuorisovaltuustoon X edustajaa. Lisäksi jokainen oppilaskunta saa nimetä Y varaedustajaa nuorisovaltuustoon.

TAI: Jokaisella kunnassa toimivan yläkoulun, lukion ja ammatillisen toisen asteen oppilaitoksen oppilas- tai opiskelijakunnalla on oikeus nimetä nuorisovaltuustoon X edustajaa jokaista alkavaa Y:tä oppilasta kohden. Lisäksi jokainen oppilaskunta saa nimetä Z varajäsentä alkavaa Y:tä oppilasta kohden.

Nuorisovaltuusto vahvistaa oppilaskuntien edustajamäärät valintavuosittain viimeistään xx.xx kunnalta saatavien oppilastietojen mukaisesti. Oppilas- ja opiskelijakuntien tulee nimetä edustajansa nuorisovaltuuston jäseneksi ja varajäseneksi valintavuositain viimeistään xx.xx palauttamalla nuorisovaltuustolle asiaa koskevan valtakirjan.

3.4 Nuorisovaltuuston asettaminen

Kunnanhallitus asettaa nuorisovaltuuston tässä toimintasäännöissä määrättyä valintatapaa noudattaen.

3.5 Nuorisovaltuuston toimikausi

Nuorisovaltuuston toimikausi on yksi tai kaksi vuotta. Kausi alkaa, kun kunnanhallitus asettaa nuorisovaltuuston, ja päättyy, kun uusi nuorisovaltuusto on asetettu.

3.6 Nuorisovaltuuston jäsenen eroaminen

Jos nuorisovaltuuston jäsen tai varajäsen haluaa erota nuorisovaltuustosta tai siihen liittyvästä tehtävästä, johon nuorisovaltuusto on hänet valinnut, tulee asiasta ilmoittaa kirjallisesti nuorisovaltuuston kokoukselle tai sen puheenjohtajalle.

3.7 Nuorisovaltuuston täydentäminen

A) Mikäli nuorisovaltuuston jäsen eroaa tehtävästään kesken toimikautensa, nuorisovaltuuston puheenjohtaja kutsuu nuorisovaltuuston jäseneksi vaalituloksen mukaisessa sijaantulojärjestyksessä ensimmäisen varavaltuutetun. Samalla puheenjohtaja täydentää varavaltuutettujen listaa siten, että varavaltuutettuja on sääntöjen määräämä vähimmäismäärä. Varavaltuutettujen sijaantulojärjestys määräytyy aina vaalituloksen mukaan. Erotilanteista johtuvat täydennykset nuorisovaltuusto merkitsee tiedoksi kokouksessaan.

B) Jäsenen tai varajäsenen erotessa tehtävästään valinnan tehnyt oppilas- tai opiskelijakunta nimeää uuden jäsenen tai varajäsenen eronneen tilalle.

3.8 Kokouspalkkiot

Nuorisovaltuuston jäsenelle maksetaan X euroa kokouspalkkiota. Puheenjohtajalle maksetaan kokouspalkkiona Y euroa ja sihteerille ja varapuheenjohtajalle kokouspalkkiona Z euroa. Kokouspalkkiota maksetaan enintään X kokoukselta vuodessa. Tapahtumiin osallistumisesta ei makseta korvausta. Tapahtumiin osallistumisesta aiheutuvia kohtuullisia matkakustannuksia voidaan korvata käytävissä olevien varojen puitteissa.

4. Tehtävät ja toimenkuvat

Nuorisovaltuusto tarvitsee toimiakseen työnjakoa. Nuorisovaltuustoon valittujen joukosta on hyvä valita puheenjohtaja, varapuheenjohtaja(t), sihteeri ja viestintävastaava. Muita toimihenkilöitä voivat olla muun muassa tapahtumavastaava tai ulkosuhdevastaava.

Nuorisovaltuuston toimintaa voi jakaa myös puheenjohtajistoon ja erilliseen hallitukseen. Pienissä nuorisovaltuustoissa puheenjohtajisto riittää, suurissa taas erillinen hallitus helpottaa työskentelyä. Nuorisovaltuusto voi muodostaa myös eri teemoihin keskittyviä työryhmiä.

Nuorisovaltuusto voi halutessaan järjestää kunnan muiden nuorten kuulemiseksi yleiskokouksen. Yleiskokouksella ei ole omaa päätösvaltaa.

Puheenjohtajisto

Muodostuu puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta (tai kahdesta) sekä sihteeristä.

Hallitus

Nuorisovaltuuston hallitukseen kuuluvat puheenjohtaja, sihteeri, eri osa-alueista vastaavat henkilöt ja nuorisovaltuuston päätöksellä myös muut henkilöt.

Työryhmä

Työskentelee jonkin teeman tai tapahtuman ympärillä, esimerkiksi viestintätyöryhmä tai tapahtumatyöryhmä.

Nuorisovaltuuston eri toimijoiden vastuut ja velvollisuudet tulee määritellä toimintasäännössä. Jos nuorisovaltuustolla on määrärahoja, on hyvä myös määrittää minkälaisia määrärahan käyttöpäätöksiä nuorisovaltuusto voi tehdä. Nuorisovaltuuston tekemät määrärahojen käyttöpäätökset hyväksyy päätöksellään toimintaa ohjaava kunnan viranhaltija.

4.1 Puheenjohtajan tehtävät

Puheenjohtaja kutsuu nuorisovaltuuston koolle ja johtaa kokousta sekä puheenjohtajistotyöskentelyä. Esityslista ja pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan johdolla.

Puheenjohtaja huolehtii nuorisovaltuuston toimivuudesta, toiminnan laillisuudesta ja tasapuolisuudesta. Puheenjohtaja vastaa nuorisovaltuuston hallinnosta ja organisoii nuorisovaltuuston toimintaa. Puheenjohtajalla on oikeus päättää nuorisovaltuustoa koskevista yleisistä asioista, kuten yhteistyökumppaneista. Puheenjohtaja voi tarvittaessa asettaa työryhmiä pienten ja kiireellisten asioiden hoitamista varten. Puheenjohtaja on vastuussa toiminnastaan nuorisovaltuustolle. Puheenjohtaja hyväksyy nuorisovaltuuston laskut yhdessä toimintaa ohjaavan kunnan viranhaltijan kanssa.

4.2 Varapuheenjohtajan tehtävät

Varapuheenjohtaja toimii puheenjohtajan sijaisena tämän ollessa estynyt sekä hoitaa puheenjohtajan määräämiä tehtäviä. Varapuheenjohtaja on vastuussa toiminnastaan nuorisovaltuustolle. Nuorisovaltuusto voi osoittaa varapuheenjohtajalle oman vastuualueen nuorisovaltuuston toiminnasta.

TAI

4.2 Varapuheenjohtajien tehtävät

Nuorisovaltuustolla on 1. ja 2. varapuheenjohtaja. Varapuheenjohtajien tehtävänä on toimia valintajärjestyksessään puheenjohtajan sijaisena tämän ollessa estynyt sekä hoitaa puheenjohtajan määräämiä tehtäviä. Varapuheenjohtajat ovat vastuussa toiminnastaan nuorisovaltuustolle. Nuorisovaltuusto voi osoittaa varapuheenjohtajille omat vastuualueet nuorisovaltuuston toiminnasta.

4.3 Sihteerin tehtävät

Sihteerin tehtävänä on kirjoittaa esityslistat yhdessä puheenjohtajan kanssa ja välittää ne nuorisovaltuustolle sekä tarvittaessa kunnan toimielimille. Sihteeri pitää pöytäkirjaa kokouksista, julkaisee sen sekä huolehtii asiakirjojen säilytyksestä. Sihteeri on vastuussa toiminnastaan puheenjohtajalle.

4.4 Viestintävastaavan tehtävät

Viestintävastaavan tehtävänä on huolehtia sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta nuorisovaltuuston viestintäsuunnitelman mukaisesti. Viestintävastaava pitää yllä nuorisovaltuuston sosiaalisen median kanavia ja tekee tarvittaessa yhteistyötä kunnan viestinnästä vastaavan työntekijän kanssa.

4.5 Jäsenen tehtävät

Jäsenen tehtävänä on osallistua kokouksiin ja tilaisuuksiin. Mikäli jäsen on estynyt saapumaan kokoukseen tai tapahtumaan, tulee hänen ilmoittaa siitä puheenjohtajalle tai sihteerille viimeistään päivää ennen kyseistä tilaisuutta. Jäsenen tulee myös osallistua luottamustehtävänsä edellyttämiin kokouksiin ja muihin tilaisuuksiin (lautakunnat, seurantaryhmät).

Jäsenen tehtävänä on pitää yhteyttä nuorisovaltuustoon kuulumattomiin nuoriin sekä huolehtia heidän äänensä tulemisesta esiin kokouksissa.

4.6 Valtuuston, lautakunnan tai työryhmän nuorisovaltuustoedustajan tehtävät

Edustaja osallistuu kokouksiin ja vie niihin nuorisovaltuuston ja kunnan muiden nuorten näkemyksiä sekä pitää huolen, että nuorisovaltuusto saa tietoa ja valtuuston, lautakunnan ja työryhmien käsittelemistä asioista.

Jos nuorisovaltuuston jäsen eroaa nuorisovaltuuston edustajan tehtävästä kunnan toimielimessä, tulee jäsenen ilmoittaa siitä kirjallisesti nuorisovaltuustolle tai sen puheenjohtajalle. Tehtävästä eronneen jäsenen tilalle tulee tehtävään valittu varajäsen. Mikäli varajäsentä ei ole, valitaan seuraavassa nuorisovaltuuston kokouksessa uusi edustaja tehtävään.

4.7 Nuorisovaltuuston puheenjohtajiston ja/tai hallituksen työnjako

A) Nuorisovaltuuston puheenjohtajisto

Nuorisovaltuuston puheenjohtajiston muodostavat valtuuston valitsemat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja(t) ja sihteeri. Puheenjohtajiston tehtävänä on ylläpitää ja suunnitella nuorisovaltuuston toimintaa sekä valmistella nuorisovaltuuston kokoukset ja niissä käsiteltävät asiat. Puheenjohtajisto vastaa myös erilaisten juoksevien asioiden hoitamisesta sekä muista tehtävistä, jotka nuorisovaltuusto osoittaa sille.

B) Nuorisovaltuuston hallitus

Nuorisovaltuusto valitsee keskuudestaan hallituksen päättämällään tavalla. Hallitukseen kuuluvat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja(t), sihteeri ja eri osa-alueista vastaavat henkilöt. Nuorisovaltuusto voi halutessaan valita hallitukseen myös muita henkilöitä. Hallituksen tehtävänä on ylläpitää ja suunnitella nuorisovaltuuston toimintaa sekä valmistella nuorisovaltuuston kokoukset ja niissä käsiteltävät asiat. Hallitus vastaa myös erilaisten juoksevien asioiden hoitamisesta sekä muista tehtävistä, jotka nuorisovaltuusto osoittaa sille.

4.8 Yleiskokous

Yleiskokous on kunnan kaikille nuorille tarkoitettu vaikuttamiseen liittyvä tilaisuus. Yleiskokoukseen kutsutaan kaikki kunnan nuoret. Yleiskokous ohjeistaa nuorisovaltuustoa sen vaikuttamistoiminnasta ja tuo laajasti kunnan nuorten ääntä kuuluviin nuorisovaltuuston toiminnassa. Yleiskokous kutsutaan koolle vuosittain viimeistään X kuussa. Lisäksi yleiskokous voidaan kutsua tarvittaessa koolle. Yleiskokousta johtaa nuorisovaltuuston puheenjohtaja. Varapuheenjohtaja johtaa kokousta puheenjohtajan ollessa estynyt. Yleiskokous voi vastata myös muista sille osoitetuista tehtävistä, kuten nuorten hankerahoitusesityksen laatimisesta kunnalle.

4.9 Nuorisovaltuuston edustaminen

Nuorisovaltuusto valitsee keskuudestaan demokraattista valintatapaa käyttäen edustajansa eri-

näisiin edustustehtäviin. Mikäli aikataulun tai muiden seikkojen vuoksi näin ei voida menetellä, valinnan tekee puheenjohtajisto. Mediassa nuorisovaltuustoa edustaa ensisijaisesti puheenjohtaja tai tiedottaja, ellei toisin ole päätetty.

4.10 Työryhmät

Nuorisovaltuusto voi perustaa alaisuuteensa, rajattuja aihekokonaisuuksia käsitteleviä työryhmiä. Perustamisen yhteydessä nuorisovaltuusto valitsee työryhmiin tarpeelliseksi katsotun määrän jäseniä. Työryhmän toiminnasta ja toimikaudesta ynnä muista vastaavista asioista voidaan päättää tarkemmin työryhmän asettamisen yhteydessä.

5. Nuorisovaltuuston järjestäytyminen

5.1 Järjestäytymiskokouksen koollekutsuminen
Järjestäytymiskokouksen kutsuu koolle edellisen nuorisovaltuuston puheenjohtaja. Kokouksen esityslistan valmistelee edellisen nuorisovaltuuston puheenjohtaja yhdessä sihteerin kanssa. Kokouskutsu ja esityslista tulee lähettää kokouksen osallistujille vähintään viikkoa ennen kokousta.

5.2 Uuden puheenjohtajan valinta

Nuorisovaltuuston puheenjohtaja valitaan valtuustokaudeksi järjestäytymiskokouksessa. Järjestäytymiskokouksen puheenjohtajana toimii edellisen valtuustokauden puheenjohtaja siihen asti, kunnes uusi puheenjohtaja on valittu.

5.3 Uuden varapuheenjohtajan tai varapuheenjohtajien valinta

Nuorisovaltuuston varapuheenjohtaja(t) valitaan valtuustokaudeksi järjestäytymiskokouksessa.

5.4 Uuden sihteerin valinta

Nuorisovaltuuston sihteeri valitaan valtuustokaudeksi järjestäytymiskokouksessa. Järjestäytymiskokouksen sihteerinä toimii edellisen valtuustokauden sihteeri siihen asti, kunnes uusi sihteeri on valittu.

5.5 Nuorisovaltuuston edustajien valinta valtuustoon ja lautakuntiin

Nuorisovaltuusto valitsee järjestäytymiskokouksessa keskuudestaan edustajat valtuustoon ja lautakuntiin sekä heille varaedustajat.

5.6 Muiden toimihenkilöiden valinta

Nuorisovaltuusto valitsee keskuudestaan esimerkiksi rahastonhoitajan ja viestintävastaavan.

6. Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus

Puheenjohtajisto tai hallitus valmistelee vuosittain nuorisovaltuuston hyväksyttäväksi toimintasuunnitelman.

Nuorisovaltuusto raportoi toiminnastaan vuosittain laatimalla toimintakertomuksen. Puheenjohtajisto tai hallitus valmistelee toimintakertomuksen nu-

risovaltuustolle. Nuorisovaltuuston hyväksymä toimintakertomus annetaan kunnanhallitukselle.

7. Kokouskäytännöt

Kokouskäytännöissä määrätään, miten nuorisovaltuusto toimii käytännössä. On hyvä, että kokousten pitämisestä ja päätösvaltaisuudesta on tehty selkeät säännöt, jotta nuorisovaltuuston toiminta, päätöksenteko ja vaikuttaminen on sujuvaa ja läpinäkyvää.

Kokouspalkkiot voidaan myöntää kunnan yleisillä kokouspalkkioina tai kattaa nuorisovaltuuston omasta määrärahasta. Nuorisovaltuusto voi halutessaan päättää, että kokouspalkkioita ei makseta.

7.1 Kokousaika

Nuorisovaltuusto kokoontuu pääsääntöisesti ainakin kerran kuukaudessa kesäkuukausia lukuun ottamatta.

7.2 Kokouksen koollekutsuminen

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen esityneenä ollessaan varapuheenjohtaja tai sihteeri. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka ja käsiteltävät asiat. Kutsu lähetetään jäsenille ja muille kokoukseen kutsuttaville vähintään viikkoa ennen kokouksen ajankohtaa nuorisovaltuuston päättämällä tavalla.

7.3 Esityslista

Esityslistan valmistelee sihteeri yhdessä puheenjohtajiston tai hallituksen kanssa. Puheenjohtajalla ja sihteerillä on oikeus tarvittaessa tehdä muutoksia esityslistaan. Esityslista lähetetään kokouskutsun yhteydessä.

7.4 Jatkokokous

Asiat, joita ei saada kokouksessa käsiteltyä, voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa erillistä kutsua. Kokouksesta poissa olleille on kuitenkin toimitettava tieto jatkokokouksesta.

7.5 Läsnäolo nuorisovaltuuston kokouksissa

Nuorisovaltuusto voi myöntää puhe- ja läsnäolo-oikeuden tarpeellisiksi katsomilleen henkilöille. Nuorisovaltuuston yleiskokoukset ovat julkisia ja varsinaiset kokoukset ovat julkisia nuorisovaltuuston niin päättäessä.

7.6 Kokouksen päätösvaltaisuus

Järjestäytymiskokous on päätösvaltainen, kun paikalla on vähintään 2/3 jäsenistä. Muu kokous on päätösvaltainen, kun paikalla on vähintään 1/2 jäsenistä.

7.7 Kokouksen kulku

Puheenjohtaja avaa kokouksen sekä toteaa läsnäolijat ja kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden. Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei kokouksessa toisin päätetä.

Ylimääräisiä asioita voidaan ottaa käsiteltäväksi kokouksen päätöksellä.

7.8 Kokouksen johtaminen

Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa asioiden käsittelyä sekä pitää huolta järjestyksestä ja ajankäytöstä kokouksessa.

7.9 Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa kokouksesta, valitaan kokousta varten tilapäinen puheenjohtaja nuorisovaltuustosta.

7.10 Esittely

Käsiteltävät asiat esittelee puheenjohtaja, ellei jonkin asian osalta toisin päätetä. Puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana (pohjaesitys). Jos puheenjohtaja on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin kokous on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu, on asia poistettava esityslistalta, ellei kokous toisin päättää.

7.11 Äänestys

Jos kokouksessa tehdään pohjaehdotuksen vastainen kannatettu muutosehdotus, toimitetaan äänestys kokouksen päättämällä tavalla.

7.12 Henkilövaalit

Henkilövaalit toimitetaan suljetulla lippuäänestyksellä. Myös ehdolla olevilla henkilöillä on äänioi-

keus. Äänten mennessä tasan valinta ratkaistaan arvalla.

A) Henkilövaalissa tulevat valituiksi se henkilö tai ne henkilöt, jotka ovat saaneet eniten ääniä.

B) Henkilövaalissa tulevat valituiksi se henkilö tai ne henkilöt, jotka ovat saaneet eniten ääniä lukuunottamatta nuorisovaltuuston 1. ja 2. varapuheenjohtajan valintaa. 1. ja 2. varapuheenjohtaja valitaan samassa vaalitoimituksessa suhteellisella vaalivallalla, jossa jokaisella nuorisovaltuuston jäsenellä on käytettävissään yksi kokonainen ääni (1) ja yksi puolikas ääni (½).

7.13 Pöytäkirja

Sihteeri laatii pöytäkirjan puheenjohtajan johdolla, ja puheenjohtaja ja sihteeri allekirjoittavat pöytäkirjan.

Pöytäkirjaan merkitään ainakin:

1. Järjestäytymistietoina

- toimielimen nimi
- kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouspaikka
- kokouksen järjestysluku
- läsnä ja poissa olleet sekä osallistujien roolit kokouksessa
- kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

2. Asian käsittelytietoina

- * asiaotsikko
- * selostus asiasta
- * päätösehdotus
- * muutosehdotukset
- * puheenvuorot harkinnan mukaan
- * äänestykset ja vaalit
- * tehdyt päätökset

3. Laillisuustietoina

- puheenjohtajan allekirjoitus
- pöytäkirjaa pitäneen sihteerin varmennus
- pöytäkirjan tarkastajien merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta.

Pöytäkirjan tarkastavat kaksi kokouksessa valittua pöytäkirjan tarkastajaa. Jos pöytäkirjan tarkastajat eivät hyväksy pöytäkirjaa, pöytäkirja tarkastetaan seuraavassa kokouksessa. Tarkastettu pöytäkirja kunnan nettisivuilla.

Lisätietoa ja lähteet

Kallinen, Timo 2014. Osallisuus nyt ja vuonna 2015. Tutkimus nuorten vaikuttajaryhmien nykytilasta ja tulevaisuudesta. Helsinki: Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry.

Myllyniemi, Sami 2014. Vaikuttava osa. Nuorisobarometri 2013. Helsinki: Opetus- ja Kulttuuriministeriö, Nuorisoesiintymisneuvottelukunta.

Kuntalaki (410/2015)

Hallituksen esitys eduskunnalle kuntalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 268/2014)

nuva.fi

vaikute.net

kunnat.net

Helsinki 2016

